

ISSN 1680-2373

ΛΙΤΑΣΦΕΡΑ

1 (58)

ΜΙНСК
2023

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

А. А. Махнач (галоўны рэдактар), С. У. Дзямідава (намеснік галоўнага рэдактара),
М. П. Аношка (намеснік галоўнага рэдактара), Г. М. Бубнава (адказны сакратар),
М. А. Багдасараў, Р. Г. Гарэцкі, А. М. Галкін, Р. Э. Гірын, Я. Г. Грыбік, С. І. Грымус, В. Г. Жогла,
У. І. Зуй, А. В. Кудзельскі, Я. А. Кухарык, А. В. Мацвееў, А. П. Мох, В. І. Пашкевіч,
У. М. Шымановіч, П. А. Сахарук (тэхнічны рэдактар)

МІЖНАРОДНЫ РЭДАКЦЫЙНЫ САВЕТ

А. А. Махнач (старшыня, Беларусь), К. Я. Дзегцяроў (Расія), А. У. Пятроў (Расія),
С. К. Кузняцоў (Расія), А. Я. Лукін (Украіна), Л. Маркс (Польшча), Т. Перыт (Польшча),
С. Шляўпа (Літва), М.К. Абсаметаў (Казахстан)

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

А. А. Махнач (главный редактор), С. В. Демидова (заместитель главного редактора),
М. П. Оношко (заместитель главного редактора), А. М. Бубнова (ответственный секретарь),
М. А. Богдасаров, Р. Г. Гарецкий, А. Н. Галкин, Р. Э. Гирин, Я. Г. Грибик, С. И. Гримус, В. Г. Жогло,
В. И. Зуй, А. В. Кудельский, Е. А. Кухарик, А. В. Матвеев, О. П. Мох, В. И. Пашкевич,
В. М. Шиманович, П. О. Сахарук (технический редактор)

МЕЖДУНАРОДНЫЙ РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

А. А. Махнач (председатель, Беларусь), К. Е. Дегтярёв (Россия), О. В. Петров (Россия),
С. К. Кузнецов (Россия), А. Е. Лукин (Украина), Л. Маркс (Польша), Т. Перит (Польша),
С. Шляупа (Литва), М. К. Абсаметов (Казахстан)

EDITORIAL BOARD

A. Makhnach (Editor-in-Chief), S. Dziamidava (Deputy Editor-in-Chief),
M. Anoshka (Deputy Editor-in-Chief), A. Bubnova (Executive secretary),
M. Bahdasarau, R. Garetsky, A. Galkin, R. Giryn, Ya. Gribik, S. Grymus, V. Zhogla,
U. Zui, A. Kudzelsky, Ya. Kukharyk, A. Matsveeu, A. Mokh, V. Pashkevich,
U. Shymanovich, P. Sakharuk (technical editor)

INTERNATIONAL EDITORIAL BOARD

A. Makhnach (Chairman, Belarus), K. Degtyaryov (Russia), O. Petrov (Russia),
S. Kuznecov (Russia), A. Lukin (Ukraine), L. Marks (Poland), T. Peryt (Poland),
S. Shliaupa (Lithuania), M. Absametov (Kazakhstan)

Фота на вокладцы: Валун “Расколаты камень”, геалагічны помнік прыроды рэспубліканскага значэння.
Знаходзіцца ў Слоніміскім раёне, на адлегласці 4 км на ўсход ад гарадскога раёна “Альберцін”.
Даўжыня першага валуна 3 м, шырыня 2,5 м, вышыня 3,5 м, вага 60 т. Вышыня другога валуна 2,15 м, вага 26 т.
Здымак УП «Унітэхпрам БДУ», 2022 г.

ЗМЕСТ

■ ГЕАЛОГІЯ

Ю. С. Ляхніцкі, Ю. У. Заіка

АБ КАНЦЭПЦЫІ ПАШЫРЭННЯ І ПУЛЬСАЦЫІ ЗЯМЛІ4

А. Г. Лапцэвіч, А. Ю. Галубкова, А. Ф. Кузьмянкова,

Т. В. Васкабойнікава, К. А. Кушым

КОТЛІНСКІ ГАРЫЗОНТ ВЕРХНЯГА ВЕНДУ БЕЛАРУСІ: ЛІТАЛАГІЧНАЕ РАСЧЛЕНЕННЕ І БЫЯСТРАТЫГРАФІЧНАЕ АБГРУНТАВАННЕ17

Дз. П. Плакс

ПРЖЫДОЛЬСКАЯ ІХТЫЯФАЎНА БЕЛАРУСІ26

У. І. Талсташэў, П. А. Сахарук

СТРАТЫГРАФІЯ І КАРЭЛЯЦЫЯ АДКЛАДАЎ ВІЗЭЙСКАГА ЯРУСА НІЖНЯГА КАРБОНУ ПАЎДНЁВА-УСХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ

НА ТЭРЫТОРЫЯХ, СУМЕЖНЫХ З ПРЫПЯЦКІМ ПРАГНАМ48

М. А. Багдасараў, М. М. Шэшка

ПАЛЕАГЕНАВЫЯ РОССЫПЫ БУРШТЫНУ СУМЕЖНЫХ ТЭРЫТОРЫЙ ПОЛЬШЧЫ, БЕЛАРУСІ І УКРАІНЫ63

Г. В. Шыдлоўская, Т. Б. Рылова

ПАЛІНАСТРАТЫГРАФІЯ І ЎМОВЫ ФАРМІРАВАННЯ АДКЛАДАЎ НАРАЎСКАГА (ВЕРХНЯЯ ЧАСТКА) І БЕЛАВЕЖСКАГА

(БОРКАЎСКІ ПАДГАРЫЗОНТ) ГАРЫЗОНТАЎ ПЛЕЙСТАЦЭНУ БЕЛАРУСІ77

А. М. Галкін, В. А. Каралёў

КЛАСІФІКАЦЫЯ ЭКОЛАГА-ГЕАЛАГІЧНЫХ СІСТЭМ БЕЛАРУСІ НА АСНОВЕ ЎЛІКУ АСАБЛІВАСЦЕЙ ЛІТАТОПАЎ

І ІНЖЭНЕРНА-ГАСПАДАРЧЫХ АБ'ЕКТАЎ98

■ ГЕАХІМІЯ

А. А. Махнач, Б. Г. Пакроўскі, В. В. Мурашка

ІЗАТОПЫ ВУГЛЯРОДУ І КІСЛАРОДУ

Ў СЯРЭДНЯЭЙФЕЛЬСКІХ АДКЛАДАХ БЕЛАРУСІ110

■ КАРЫСНЫЯ ВЫКАПНІ

В. Дз. Парошын, С. Л. Парошына

ПРАГНОЗ ЗМЯНЕННЯ КАНЦЭНТРАЦЫІ ЁДУ І БРОМУ Ў СПАДАРОЖНЫХ ВОДАХ НАФТАВЫХ РАДОВІШЧАЎ БЕЛАРУСІ

ПРЫ ІХ ВЫКАРЫСТАННІ Ў ЯКАСЦІ ГІДРАМІНЕРАЛЬНАЙ СЫРАВІНЫ129

■ ПАПУЛЯРЫЗАЦЫЯ ГЕАЛОГІІ

К.Ю. Балашоў, А.М. Балашова

ДОСВЕД ПАДРЫХОЎКІ ГЕАЛАГІЧНЫХ МАРШРУТАЎ ДЛЯ ШКОЛЬНЫХ ЭКСКУРСІЙ І ВУЧЭБНЫХ ЭКСПЕДЫЦЫЙ

НА ТЭРЫТОРЫІ ЖЛОБІНСКАГА РАЁНА ГОМЕЛЬСКОЙ ВОБЛАСЦІ143

■ КАРОТКІЯ ПАВЕДАМЛЕННІ

Д. П. Плакс, В. В. Мельнікаў

ПРА ЗНАХОДКІ ПЕРААДКЛАДЗЕННЫХ РЭШТКАЎ ДЭВОНСКАЙ ІХТЫЯФАЎНЫ Ў ЧАЦВЯРЦІЧНЫХ АДКЛАДАХ НАВАКОЛЛЯ МАГІЛЁВА 155

■ ДАВЕДАЧНЫЯ МАТЭРЫЯЛЫ

С.У. Дзямідава, П.А. Сахарук

АГЛЯД ПУБЛІКАЦЫЙ, ЯКІЯ ЎВАЙШЛИ Ў СПРАВАЗДАЧУ СТРАТЫГРАФІЧНАЙ КАМІСІІ БЕЛАРУСІ ЗА 2022 ГОД159

■ ХРОНІКА

В. А. Бярозка

НАВУКОВЫ СЕМІНАР «ГІДРАГЕАЛОГІЯ І МАНІТОРЫНГ ПАДЗЕМНЫХ ВОД»163

В. У. Васнёва

МІЖНАРОДНАЯ НАВУКОВА-ПРАКТЫЧНАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ «АКТУАЛЬНЫЯ ПЫТАННІ ЭФЕКТЫЎНАГА І КОМПЛЕКСНАГА

ВЫКАРЫСТАННЯ ВОДНЫХ РЭСУРСАЎ»164

■ ЮБІЛЕІ

Аляксей Васільевіч Мацвееў (да 85-годдзя з дня нараджэння)165

Яраслаў Гаўрылавіч Грыбкі (да 75-годдзя з дня нараджэння)168

■ СТРАТЫ НАВУКІ

Іван Іванавіч Ліштван (03.11.1932–17.02.2023)170

■ ПАМЯЦІ ВУЧОНАГА

Павел Апалонавіч Туткоўскі (да 165-годдзя з дня нараджэння)172

Аляксандр Васільевіч Фурсенка (да 120-годдзя з дня нараджэння)174

Валянцін Мікалаевіч Шчарбіна (да 115-годдзя з дня нараджэння)176

Ніна Аляксандраўна Махнач (да 100-годдзя з дня нараджэння)177

Юрый Гаўрылавіч Сіманаў (да 100-годдзя з дня нараджэння)178

■ НАВІНКІ ЛІТАРАТУРЫ180

СОДЕРЖАНИЕ

■ ГЕОЛОГИЯ – GEOLOGY

Yu. Lyakhnitskiy, Yu. Zaika

ON THE CONCEPT OF THE EXPANDING AND PULSATING EARTH (О КОНЦЕПЦИИ РАСШИРЯЮЩЕЙСЯ И ПУЛЬСИРУЮЩЕЙ ЗЕМЛИ)4

А. Г. Лапцевич, Е. Ю. Голубкова, О. Ф. Кузьменкова, Т. В. Воскобойникова, Е. А. Кушим
КОТЛИНСКИЙ ГОРИЗОНТ ВЕРХНЕГО ВЕНДА БЕЛАРУСИ: ЛИТОЛОГИЧЕСКОЕ РАСЧЛЕНЕНИЕ
И БИОСТРАТИГРАФИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ17

D. Plax

PRIDOLIAN ICHTHYOFAUNA OF BELARUS (ПРЖИДОЛЬСКАЯ ИХТИОФАУНА БЕЛАРУСИ)26

В. И. Толстошеев, П. О. Сахарук

СТРАТИГРАФИЯ И КОРРЕЛЯЦИЯ ОТЛОЖЕНИЙ ВИЗЕЙСКОГО ЯРУСА НИЖНЕГО КАРБОНА ЮГО-ВОСТОЧНОЙ БЕЛАРУСИ
НА ТЕРРИТОРИЯХ, СОПРЕДЕЛЬНЫХ С ПРИПЯТСКИМ ПРОГИБОМ48

M. Bahdasarau, M. Sheshka

PALEOGENE AMBER PLACERS IN THE ADJACENT TERRITORIES OF POLAND, BELARUS AND UKRAINE
(ПАЛЕОГЕНОВЫЕ РОССЫПЫ ЯНТАРЯ СМЕЖНЫХ ТЕРРИТОРИЙ ПОЛЬШИ, БЕЛАРУСИ И УКРАИНЫ)63

А. В. Шидловская, Т. Б. Рылова

ПАЛИНОСТРАТИГРАФИЯ И УСЛОВИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ОТЛОЖЕНИЙ НАРЕВСКОГО (ВЕРХНЯЯ ЧАСТЬ)
И БЕЛОВЕЖСКОГО (БОРКОВСКИЙ ПОДГОРИЗОНТ) ГОРИЗОНТОВ ПЛЕЙСТОЦЕНА БЕЛАРУСИ77

А. Н. Галкин, В. А. Королёв

КЛАССИФИКАЦИЯ ЭКОЛОГО-ГЕОЛОГИЧЕСКИХ СИСТЕМ БЕЛАРУСИ НА ОСНОВЕ УЧЕТА ОСОБЕННОСТЕЙ
ЛИТОТОПОВ И ИНЖЕНЕРНО-ХОЗЯЙСТВЕННЫХ ОБЪЕКТОВ98

■ ГЕОХИМИЯ – GEOCHEMISTRY

А. А. Махнач, Б. Г. Покровский, О. В. Мурашко

ИЗОТОПЫ УГЛЕРОДА И КИСЛОРОДА В СРЕДНЕЙФЕЛЬСКИХ ОТЛОЖЕНИЯХ БЕЛАРУСИ110

■ ПОЛЕЗНЫЕ ИСКОПАЕМЫЕ – MINERAL RESOURCES

В. Д. Порошин, С. Л. Порошина

ПРОГНОЗ ИЗМЕНЕНИЯ КОНЦЕНТРАЦИЙ ЙОДА И БРОМА В ПОПУТНЫХ ВОДАХ НЕФТЯНЫХ МЕСТОРОЖДЕНИЙ
БЕЛАРУСИ ПРИ ИХ ИСПОЛЬЗОВАНИИ В КАЧЕСТВЕ ГИДРОМИНЕРАЛЬНОГО СЫРЬЯ129

■ ПОПУЛЯРИЗАЦИЯ ГЕОЛОГИИ – POPULARIZATION OF GEOLOGY

К.Ю. Балашов, А.М. Балашова

ОПЫТ ПОДГОТОВКИ ГЕОЛОГИЧЕСКИХ МАРШРУТОВ ДЛЯ ШКОЛЬНЫХ ЭКСКУРСИЙ И УЧЕБНЫХ ЭКСПЕДИЦИЙ
НА ТЕРРИТОРИИ ЖЛОБИНСКОГО РАЙОНА ГОМЕЛЬСКОЙ ОБЛАСТИ143

■ КРАТКИЕ СООБЩЕНИЯ – RESEARCH BRIEFS

Д. П. Плакс, В. В. Мельников

О НАХОДКАХ ПЕРЕОТЛОЖЕННЫХ ОСТАТКОВ ДЕВОНСКОЙ ИХТИОФАУНЫ В ЧЕТВЕРТИЧНЫХ ОТЛОЖЕНИЯХ
ОКРЕСТНОСТЕЙ МОГИЛЕВА155

■ СПРАВОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ – REFERENCE MATERIALS

С. В. Демидова, П. О. Сахарук

ОБЗОР ПУБЛИКАЦИЙ, ВОШЕДШИХ В ОТЧЕТ СТРАТИГРАФИЧЕСКОЙ КОМИССИИ БЕЛАРУСИ ЗА 2022 ГОД159

■ ХРОНИКА – CHRONICLE

О. А. Берёзко

НАУЧНЫЙ СЕМИНАР «ГИДРОГЕОЛОГИЯ И МОНИТОРИНГ ПОДЗЕМНЫХ ВОД»163

О.В. Васнёва

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ «АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЭФФЕКТИВНОГО
И КОМПЛЕКСНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ВОДНЫХ РЕСУРСОВ»164

■ ЮБИЛЕИ – ANNIVERSARIES

Алексей Васильевич Матвеев (к 85-летию со дня рождения)165

Ярослав Гаврилович Грибик (к 75-летию со дня рождения)168

■ ПОТЕРИ НАУКИ – OBITUARIES

Иван Иванович Лиштван (03.11.1932–17.02.2023)170

ПАМЯТИ УЧЕНОГО – IN MEMORIAM

Павел Аполлонович Тутковский (к 165-летию со дня рождения)172

Александр Васильевич Фурсенко (к 120-летию со дня рождения)174

Валентин Николаевич Щербина (к 115-летию со дня рождения)176

Нина Александровна Махнач (к 100-летию со дня рождения)177

Юрий Гаврилович Симонов (к 100-летию со дня рождения)178

■ НОВИНКИ ЛИТЕРАТУРЫ – NEW LITERATURE180